ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΡΙΚΗ'·

SIVE

Hymnus ad Christum,

Vitam ejus summatim enarrans, Latinè redditus, & in lucem emissus, operâ & curâ

JOANNIS HARMARI
Lin. Gr. apud Oxonienses Præl. Pub.

Cui subnectitur

1 Elegia de Christo in Cruce patiente;

2 Παραμυθητικὸν, sive Consolatorium adversus timorem Mortis, ex *Chrysostomo* delibatum, cum Versionibus Latinis è regione positis.

In usum celeberrimæ Scholæ Westmonasteriensis, *&c.*

Ἐν τῷ εὖ τὸ μέγα.

LONDINI,
Typis *Joannis Macock*, & Impensis Editoris. 1658.

Clarissimo, Honoratissimóq;

VIRO,

JOANNI WILKINSIO

SS. Theologiæ Doctori,

ET

Concionatori Eximio,

In Universa Mathesi, & in Omni *Literarum* Genere versatissimo, *Wadamensis* Collegii apud *Oxonienses* Custodi Vigilantissimo, Sagacissimo, Integerrimo, Amico & Fautori suo Benignissimo, Divinum hoc Poëmatium (Xenii loco)

summâ cum Observantiâ

JOANNES HARMARUS

D. D. D.

ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΙ'Α ΜΕΤΡΙΚΗ'.

1 ΧΡΙΣΤΕ` φάος μερόπων, Σωσίμ
βροτε, Δῶτορ ἐάων,
2 Δῶτορ παντοίης σοφίης· κύδιστε
μέγιστε,
3 Κλῦθι Ἄναξ, Ἀρχὴ πάντων, Μέσον,
ἠδὲ Τελευτή.
4 Ἐκ σέο δ' ἀρξάμενος, καταλήξομαι ἀσ
φαλὲς ἐν σοί.
5 Ὦ μὲν παντοκράτωρ γενέτης ΘΕΟ
ἐγγυάλιξε
6 Σκῆπτρον ἐν ἀκροτάτῃ κορυφῇ φαέθοντ
Ὀλύμπου,
7 Ἐν πάσῃ χθονὶ καὶ κράτος ἔξοχον, ἠ
θέμιστας,
8 Ἀθανάτων ἵνα καὶ θνητῶν μόνος ἡγεμ
νεύῃς.
9 Ἔλθε μάκαρ, καὶ ἐμοὶ Σέο μνήμην πέμ
φέρεισην·
10 Λισσόμενος καλέω, δός μοι καταθύμιο
αὐδήν.
11 Ὄττ' ἀλαπαδνὸς ἐγὼ πέλομαι, καὶ ν
ἀοιδός.
12 Τίς γὰρ σὴν Γενεὴν προτέρην ἄῤῥητον
ἀείσει;

13

Historia de Christo Metrica.

1 CHRISTE lux hominum, Salvator mortalium, dator bonorum,
2 Dator omnigenæ ſapientiæ ; Glorioſiſſime, maxime,
3 Audi Rex, Principium [rerum] omnium, Medium, & Finis.
4 A Te [canticum meum] auſpicatus, deſinam ſecurè in Te.
5 Cui quidem Omnipotens genitor DEUS in manus tradidit
6 Sceptrum in altiſſimo vertice fulgentis Olympi.
7 Et in omni terrâ imperium ſummum atque jura,
8 Ut immortalibus, & mortalibus, ſolus [Dux] imperes.
9 Veni Beate, & mihi Tuî memoriam *im*mitte præſtantiſſimam :
10 Supplicans [Te] voco, da mihi animo Tuo-gratum ſermonem :
11 Quoniam imbecillis ego ſum, & ignarus cantor.
12 Quis enim Tuam generationem priorem ineffabilem cantabit ?

13 Οὐ γένετ', οὐκ ἔσαι· Ἑτέρην δὲ τίς ἀκριβὲς ἔγνω;

14 Νῦν σὺ μὲν ὀβριμόπατρος ὑφίςασαι, υἱὸς Ἀμήτωρ·

15 Νῦν δ' Ἀπάτωρ, καθαρῆς γενετείρης Παρθένου αἰεὶ

16 Εὐειδὴς τόκος ἐστὶ, λαβὼν βροτοειδέα μορφήν.

17 Πλὴν τοῦ πλημμελέειν ἡμῖν πανόμοιος ἐτύχθης.

18 Τίς κεν δυσσεβέων ἀπεδέξατο θαύματ' ἐκεῖνα;

19 Τίς δὲ καὶ οἰομένων τινὰ τὸν Θεὸν ὄντα μέγιςον,

20 Εἰ μὴ πλαζομένῳ Θεολαμπέα πίςιν ὀπάζοις;

21 Ἀλλὰ τίς ἀνδρόμεον σέθεν εἶδος ἔχοντος ἅπαντα

22 Ἔργα θεόσυτα κηρύξειεν ἀπειθέϊ κόσμῳ,

23 Εἰ μὴ θεσπεσίην δῶκες ἐριούνιος αὐδήν;

24 Νηδύος ἐξ ἱερῆς ἔθορες βρέφος ἀρτεμὲς, ἠδὲ

25 Παρθενικῆς σέο μητρὸς ἐθήσαο πίονα μαζόν.

26 Ποιμένες ἄγραυλοι διὰ αἰθέρος εἰσαΐοντες

27 Ἀγγελικὰς

13 Non fuit, non erit ; Alteram autem quis exactè novit ?

14 Nunc Tu quidem forti-patre-natus subsistis, Filius sine Matre ;

15 Nunc verò sine Patre, puræ genitricis Virginis semper

16 Speciosus es partus, assumens mortalis [hominis] formam,

17 Præter peccatum, [τὸ peccare] nobis omnino similis extitisti.

18 Quis impiorum [approbando] reciperet miracula illa ?

19 Quis, vel credentium aliquem Deum esse maximum,

20 Nisi erranti divinitus allucentem fidem dederis ?

21 Verùm quis humanam Tuî formam habentis omnia

22 Opera divina prædicârit incredulo mundo,

23 Nisi Divinam dederis [tu] beneficus [auxiliator] vocem ?

24 Utero ex sacro exsiluisti Infans integer, atque

25 Virginis Tuæ matris suxisti uberem mammam.

26 Pastores in agris pernoctantes [stabulantes] per ætherem audientes

27 Ange-

27 Ἀγγελικὰς ὀμφὰς, καὶ ἐναίσιμα σήματα πολλὰ,
28 Ἐσυμβόως ἀνόρουσαν, ἴδοντό τ' ἀληθέα πάντα.
29 Ἦλθον ἀπ' Ἀντολίης Μάγοι ἄνδρες δῶρα φέροντες·
30 Οἱ δὲ Μάγοι σοφοὶ ὄντες (ἴσως βασιλῆες ἀγανοὶ)
31 Ἀστέρι ἑσπόμενοι θεοφεγγέϊ, τηλόθεν ἦλθον·
32 Ἀγλαὰ Σοί γε Θεῷ θ' Ἱερεῖ τ' Ἐσθλῷ τ' σεμνῷ
33 Δῶρα φέρον, Λίβανον, Σμύρναν, Χρυσόν τ' ἐρίτιμον.
34 Οὐρανὸς ἀστερόεις, Ἀὴρ, Χθὼν, ἠδὲ Θάλασσα
35 Υἱὸν ἀπαγγέλλουσι Θεοῦ Σωτῆρα δοθέντα,
36 Σαρκωθέντα Λόγον· Πατρὸς δ' ἐτελείετο βουλή.
37 Καὶ νεανίσκος ἐὼν ἐφράσσαο πάντα τέλεια,
38 Αὐτομαθὴς καὶ παντοδαὴς, κατὰ δὴ Φαρισαίων
39 Λυσσαλέων Ἱερῷ διελέχθης πατρὸς ἐν οἴκῳ.
40 Ἀλλὰ μὲν ηὐξήθης, ἐτράφης καλὰ, Παντρόφε Χριστὲ,

41 Κάλλει

27 Angelicas voces, & fauſta ſigna multa,
28 Celeriter ſurrexerant, viderúntque vera omnia.
29 Venerunt ab Oriente Magi viri dona ferentes;
30 Magi quidem ſapientes exiſtentes (fortè Reges illuſtres [erant])
31 Stellam ſecuti à-Deo-lucidam, è longinquo venerunt;
32 Splendida Tibi quidem Deóque, Sacerdotíque, Regíque Auguſto
33 Munera attulerunt, Thus, Myrrham, Aurúmque pretioſum.
34 Cœlum ſtelliferum, Aer, Tellus, & Mare
35 Filium annunciant Dei, Salvatorem datum,
36 Incarnatum Verbum; Patris autem perficiebatur conſilium.
37 Et [Tu] puer exiſtens, in animo verſâſti omnia perfecta,
38 Ex Teipſo diſcens, omniſcius, adverſùs quidem Phariſæos
39 Rabidos ſacrâ diſſeruiſti in Patris domo.
40 Sed enim creviſti [auctus es] enutritus es pulchrè, Omnium-nutritor Chriſte,

41 Venuſtate

41 Κάλλεϊ καὶ χάριτι στίλβων, θεότητι κράτιστος,

42 Ἄμβροτος, ἠδὲ βροτός· Διφυής, Θεός, ἠδὲ καὶ Ἀνήρ.

43 Θάμβος ἔχει με νοοῦντα Σὰ Θαύματα ὁππόσ' ἔρεξας.

44 Τί πρῶτον γὰρ ἐρῶ; τί δὲ ὕστατιον καταλέξω;

45 Παυσίπονον Νηπενθὲς ἔφυς, εὐαλθὲς ὄνειαρ·

46 Χάρμα βροτοῖσιν, ὕδωρ οἶνον μελιηδέα ποιεῖς.

47 Σεῖο κελεύσαντος τρόμος ἔλλαβε Δαίμονας ἐχθρούς,

48 Θεσπεσίη τ' ἔχε φύζα φόβου κρυόεντος ἑταίρη.

49 Ἐμποδικοὺς ἱερῶν τοὺς λυμαντῆρας ἱμάσθλῃ

50 Καρτερῶς ἐξέλασας Τεμένους μάλα σιγαλόεντος·

51 Ἄρτων πέντε, δυοῖν τ' ἐξ ἰχθυδίοιν, ἐν ἐρήμῳ,

52 Ἀνδρῶν χιλιάδας πέντε θρέψας μετὰ τέκνων

53 Ἠδ' ἀλόχων· Κοφίνους δυοκαίδεκα Λείψανα πλῆσε.

54 Σὸν δέμας ἄρτος ἐτήτυμός ἐστι, καὶ εἶδαρ ἀληθές·

55 Αἷμα

41 Venuſtate & gratiâ fulgens, Deitate
[Tuâ] potentiſſimus,
42 Immortalis, atque Mortalis, Geminæ Na-
turæ, Deus, & Vir.
43 Pavor-cum-ſtupore occupat me cogitan-
tem Tua miracula quæ feciſti.
44 Quid primum enim dicam ? quid verò
poſtremum recenſebo ?
45 Labores [moleſtias] ſedans Nepenthes
extitiſti bene-ſanans auxilium ;
46 Gaudium mortalibus, Aquam vinum dul-
ce facis.
47 Te jubente tremor corripuit Dæmonas
infeſtos,
48 Occupavit fuga pavoris horrifici
ſocia.
49 Nundinarios ſacrorum corruptores
ſcuticâ
50 Fortis exegiſti è templo valdè [cum ſilen-
lentio] venerando [ſtupendo] ;
51 Panibus quinque, & duobus piſciculis, in
ſolitudine,
52 Virorum millia quinque paviſti cum
Liberis
53 Et uxoribus ; cophinos duodecim reliquiæ
impleverunt.
54 Tuum Corpus panis verus eſt, & cibus
verus :

55 Αἷμα ποτὸν νημερτὲς, Νέκταρ Ἀμβροσίης τε

56 Θειότερον, γλύκιόν τε θεουδέσιν εἰλαπινάζειν.

57 Πεζὸς ἐὼν ἐθέεσκες ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·

58 Σοὶ Πέλαγος ζαμενὲς, καὶ λαίλαπες, ἠδ' θύελλαι

59 Πείθονται, καὶ πάντα βροτοῖς φρικώδεα δειλοῖς.

60 Σεῖο λόγῳ λυγραὶ καὶ ἀναλθέες αὐτίκα νοῦσοι,

61 Λέπραι, καὶ Πυρετοὶ, Παραλύσιες, Αἱματόεσσαι

62 Ῥεύσιες, ἀργαλέαι Πηρώσιες ἐξακέονται·

63 Οἱ δ' Ἀλαοὶ λεῦσσον λαμπρὸν φάος ἠελίοιο·

64 Ἔδραμον ἀρτίποδες χωλοὶ κατὰ Σεῖο κέλευσμα·

65 Κωφοί τ' εἰσάϊον, καὶ ἀναύδων γλῶσσα λέλυτο

66 Αἱ δὲ κόμαι ζάθεαι θυόεν λείβουσιν ἔλαιον

67 Ῥάσματα θεῖα μύρου Χειροῦ στάζουσιν ἔθειραι,

68 Οὐ λίπος· ἀλλ' αὐτὴν Πανάκειαν· ἐπεὶ Πανακέστωρ,

69 Ἤπιος

55 Sanguis [Tuus] potus verus, Nectare, Ambrosiâque
56 Divinior, dulciórque piis [ad] epulandum.
57 Pedes existens currebas super lata dorsa maris;
58 Tibi iracundum Pelagus, & Turbines, & Procellæ
59 Obediunt, & omnia mortalibus formidabilia miseris [meticulosis].
60 Tuo verbo graves & immedicabiles illico morbi,
61 Lepræ, Febres, Paralyses, cruenti [sanguinei]
62 Fluores, molestæ Mutilationes perfectè sanantur;
63 Cæci viderunt splendidam lucem Solis;
64 Cucurrerunt claudi [facti] pedibus integri secundùm tuum mandatum;
65 Surdíque audiverunt, & mutorum lingua soluta est.
66 Comæ Christi odoratum stillant oleum,
67 Guttas [aspergines] divinas olei Christi stillant Capilli
68 Non pinguedinem [vulgarem,] sed ipsam Panaceam, quoniam [is est] omnium [morborum] Curator:

69 Mitis

69 Ἤπιος Ἰητὴρ, καὶ Σωτὴρ ἐστιν
Ἰησοῦς,

70 Ἐλπωρὴ μεγάλη νοσερῶν, καὶ φάρμακον
ἀλγῶν.

71 Χριστοῦ γὰρ δέρος ἐστὶν ἀθέσφατον· ἐκ δὲ
νυ Χριστοῦ

72 Ἔρχεται ἀνθρώποισιν ἀνάβλησις θανά-
τοιο.

73 Χριστὸς ἐγερσίνοος κατατεθνειῶτας ἐ-
γείρει,

74 Εὔφρων ζωοδότης, ψυχοσσόος, ὀλβιο-
εργός.

75 Κάτθανεν αὐτὸς ἅπαξ ἀδίκῳ καὶ ἀεικ
πότμῳ,

76 Ζηλομανῶν φθονερῆς διὰ βουλῆς Ἀρχιε-
ρήων·

77 Ἠδ' ἐτάφη, καὶ παγκρατέως τρίτον ἦμα
ἀνέστη,

78 Ἄλκιμος, Ἀμβρόσιός τε Θριαμβευτὴς
Ἀΐδαο,

79 Ἄφθιτος, Ἀγλαόμορφος, Ἀλεξίκακος,
παναπήμων,

80 Ἀμφαδίην ἱμερτὸς ὁμίλεεν οἷσι μα-
θηταῖς,

81 Τεσσαρακοσταῖος πανάληθέα τοῖς δ' ἀνα
τείλας.

82 Πολλὰ καὶ ἐκτελέσας περιθαμβέα θέσκελα
τ' ἔργα,

83 Οὐραν

69 Miris Medicus & Servator est
Jesus,
70 Spes magna ægrotorum ; & remedium
dolorum.
71 Christi enim robur est immensum ; ex
autem Christo
72 Venit hominibus dilatio mortis.

73 Christus excitator mentis mortuos ex-
suscitat,
74 Benevolus vitæ dator, animarum servator,
felicitatis auctor [effector].
75 Ipse semel mortuus est injustâ & inde-
corâ morte
76 Malo-zelo furentium invidum per consi-
lium principum Sacerdotum ;
77 Atque sepultus est, & omnipotenter
tertio die resurrexit,
78 Prævalidus, immortalísque Triumphator
Orci,
79 Incorruptus, Illustris formæ, Averrun-
cator malorum omnino illæsus,
80 Apertè desiderabilis collocutus est cum
suis discipulis,
81 Quadragesimo die omnia vera hisce ubi
demandâsset,
82 Multáque ubi perfecisset stupenda di-
vináque opera,

83 Οὐρανὸν εἰσανέβη Θεὸς, αὐτὸς ἀπήρεπ
Ἀνὴρ,

84 Υἱὸς ἐπουράνιος, Πατρὶ σύνθρονος, ὁ
ὁμότιμος,

85 Πανδαμάτωρ, φαεσίμβροτος· οἷς Ἐπ
ρίοισιν ἔπειτα

86 Πληρωτέρην ἔπεμψε χάριν διὰ Πνεύματος
Αὐτοῦ,

87 Δῶκε μόνος καὶ ἄφθορος, ἀειδήλως πα
πᾶσιν

88 Ἔμμεναι ἀνθρώποις, ἅμα καὶ λόγον ἐσθλ
ἀκούειν.

89 Ἐνθάδε Παμβασιλεὺς κρατέει μέγα κα
ρανεόντων,

90 Φέρτατος ὢν πάντων Γενεῇ τε, Φυῇ τ
Βίῃ τε.

91 Ὦ Λαοὶ τὸ ἐπιτετράφαται, καὶ πάντα μ
μηλε.

92 Πάντῃ γὰρ πάρα· Γῆν πίμπλησι, κ
Αἰθέρα μακρόν.

93 Πάντες Ἀριστῆες, θ' Ἡγήτορες, ἠδὲ Μ
δοντες

94 Τοῦτο δειδίασι κρατερὴν καὶ ἀπείριτον
ἀλκήν.

95 Δαίμονες ἐκπάγλως, Αὐτὸν ταρβοῦσιν
ἔνερθεν

96 Οὐνόματος κρυόεντος ὅταν κλύπος ὀξ
βάλλῃ.

83 In cœlum ascendit Deus, ipse fati exsors vir,

84 Filius super-cœlestis, Patri adsidens, atque æquè honoratus,

85 Cuncti-domans, lucem mortalibus expromens; suis sociis postea

86 Pleniorem instillavit gratiam, per spiritum suum

87 Dedit [iis] animi robur & fiduciam, ut præclari supra omnes

88 Homines essent, atque [ut] sermonem bonum audirent [bene audirent].

89 Hìc Omnium-Rex imperat superbè dominantibus,

90 Præstantissimus existens omnium, & generatione, & indole, & robore.

91 Cui populi commissi sunt, & omnia sunt curæ.

92 Ubique enim adest; Terram implet, & Ætherem longè-porrectum.

93 Omnes Proceres, & Duces, & Reges,

94 Hujus reformidârunt validam & infinitam potentiam.

95 Dæmones vehementer [consternatè] ipsum exhorrescunt [apud inferos] infrà,

96 Nominis horrifici quando sonus aures percusserit.

97 Ὦ Μοῖραι πείθονται ἀμείλικτοί περ ἐοῦσαι,
90 Τὸν δὲ σεβίζουσιν μάκαρες ναετῆρες Ὀλύμπου,
99 Κύριον οὐράνιον, πανυπέρτατον, ἀγλαότιμον.
100 Τοῦ δ' ἄρ' ἀνάσπαστος μαντεύεται οὐκ ἔτι Φοῖβος,
101 Ὃν Τρίποδα Χειρὸς σύλησε, Λύρην τε, Βιόν τε,
102 Ὡς Κυνέην Ἀϊδωνέα, Ζηνὸς ἀργῆτα Κεραυνὸν,
103 Ὅπλα Ἄρην, Κορύνην Ἡρακλέα, Ἔγχος Ἀθήνην,
104 Γαιόχον εἰνάλιον τριβελὲς Δόρυ, θύρσα τε Βάκχον,
105 Πτηνὰ πέδιλ' Ἑρμῆν, χρυσέην καὶ ἀφείλετο ῥάβδον,
106 Παντοδαποὺς τε θεοὺς μυθώδεας ἐξεκένωσε,
107 Τῶν δ' Εἴδωλα θλάσε βροτέων δαιδάλματα χειρῶν.
108 Αὐτὸς ἐὼν Θυσίη τελέη, ἄχραντος, ἀμύμων,
109 Ψευδοθέων θεομισέας ἠμαύρωσε θυηλάς.
110 Τοὔνομα δὲ Χριστοῦ λαοὺς ἀφίκανεν ἅπαντας.

97 Cui Parcæ obediunt implacabiles licèt existentes,
98. Hunc verò venerantur beati habitatores Olympi [cœli incolæ]
99 Dominum cœlestem, supremum; honore splendidum.
100 Hoc autem regnante vaticinatur non ampliùs Phœbus,
101 Quem Tripode Christus spoliavit, Lyrâque, Arcúque,
102 Sicut Galeâ Plutonem, Jovem candente fulmine,
103 Armis Martem, Clavâ Herculem, Hastâ Minervam,
104 Terram incingentem marinum [Deum] tricuspide jaculó, Thyrsísque [hastis aculeatis] Bacchum,
105 Alatis Talaribus Mercurium, auream etiam abstulit virgam [caduceum];
106 Omnigenósq; deos fabulosos evacuavit.
107 Horum simulachra fregit, mortalium artificia manuum.
101 Ipse existens sacrificium perfectum, impollutum, inculpatum,
109 Falsorum deorum deo-invisa obscuravit sacrificia.
110 Nomen autem Christi populos pervenit ad omnes;

111 Ἢ μὲν ὅσοι ναίουσι πρὸς ἠῶ ἠειγένειαν.
112 Ἠδ᾽ ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα,
113 Καὶ πόλον οὐχ ἡμῖν ἐσόπτον ὁρῶντες ἄκουσαν.
114 Πάσης γὰρ κρατέει γαίης, πάσης τε θαλάσσης.
115 Δυσσεβέας δ᾽ Ἀθέους πάντας ῥαίσειεν ὁ Χριστὸς·
116 Πάντας ὑπερφιάλους ῥάβδῳ δαμάσειε σιδηρῇ,
117 Ἠΰτε σκεῦος ἑλὼν κεραμῆος, χειρὶ κραταιῇ
118 Συντρίψειεν· ἐοῦ γὰρ τὸ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
119 Ὃς μάχεται Χριστῷ, μαλερῷ πυρὶ δειλὸς ὀλεῖται·
120 Ὄλβιος ὃς καθαρῇς πραπίδεσσι κλήσατο Χριστόν.
121 Ἔστι φιλάνθρωπος Χριστὸς Θεὸς ἐλπιδοδώτης,
122 Εὐμενὲς ἦτορ ἔχων ἱκέτῃσι, καὶ εὐθέσι γνώμην.
123 Καὶ ταμίης ἐλέου, Πατρὸς σφρηγῖδα φυλάττων,
124 Πάντων ἀγαθῶν ἀνθρώποις δῶρα πορίζει.

125 Ἀρχιερεὺς,

111 Et quotquot habitant ad auroram in-
aere-gemitam [in Oriente]
112 Et quidem quotquot ponè [habitant] ad
Occaſum caliginoſum,
113 Et polum [Auſtralem] non nobis aſpe-
ctabilem videntes audiverunt.
114 Omni ſiquidem dominatur terræ, om-
níque mari.
115 Impios verò Atheos omnes [citò] diſ-
perdat ipſe Chriſtus;
116 Omnes ſuperbos virgâ perdomet fer-
reâ,
117 Tanquam vas capiens figuli, manu præ-
potenti
180 [Citò] conterat; ejus enim imperium
eſt maximum.
189 Qui oppugnat Chriſtum, ſævo igne
miſer peribit:
120 Beatus is eſt qui puris cogitationibus
poſſedit Chriſtum.
121 Eſt hominum amator Chriſtus Deus,
ſpei dator,
122 Benignum cor habens ſupplicibus &
rectis [mente];
123 Et promus-condus miſericordiæ, Patris
ſigillum cuſtodiens,
124 Omnigenorum bonorum hominibus
dona ſufficit.

125 Ἀρχιερεύς, Μεσίτης τε, Καθαρτής τ' ἀμπλακιάων.

126 Ἄμπελος ἱμερόεσσα, Θύρη Μηλοσόος, ἐσθλός.

127 Ποιμήν, Ἀτρεκίη, Ζωή, Φάος, Ἄλκαρ, Ἀταρπός.

128 Τοὔνεκα Σωτῆρος Χριστοῦ χατέουσιν ἅπαντες.

129 Χριστὲ ἄναξ, ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις,

130 Κλῦθί μευ εὐχομένου πάντων ὕπερ εὔφρονι θυμῷ.

131 Ἁρμονίης ἐπίδος Θεοπειθέσιν ἀνδράσι μοῖραν·

132 Ἐξόρισον πολέμους ἀσεβεῖς, καὶ λύματα πάντα

133 Δυσσεβίης, ἡμῖν Λοιμὸν καὶ Λιμὸν ἄμυνε·

134 Ἐξέλασον νούσους, ὑγείην σῶσον ἀμεμφῆ.

135 Εἰρήνην τε δίδου Θεοτερπέα σοῖς θεράπουσι·

136 Εὐνομίην τε, Δίκην τε, τεῷ σωτήρια λαῷ.

137 Κλῦθί μευ, ἀγλαόφημε, πανίλαε, Κοίρανε Χριστέ.

138 Λίσσομαι ἀζόμενος μέγα σὸν σέβας· Ἵλαθι πρόφρων.

139 Θυμὸν

125 Summus Sacerdos, Mediatórque, Purgatórque peccatorum;
126 Vitis desiderabilis, ostium servans-oves, bonus
127 Pastor, Veritas, Vita, Lux, Præsidium, Via.
128 Idcirco Salvatore Christo indigent omnes.
129 Christe Rex, qui omnia aspicis & omnia exaudis,
130 Audi me precantem pro omnibus benignâ mente:
131 Concordiæ largire [insuper] Deo-obtemperantibus hominibus sortem;
132 Extermina bella impia, & sordes omnes
133 Impietatis, à nobis pestem & famem depelle.
134 Expelle morbos, sanitatem serva inculpatam.
135 Pacémque dato Deo-placentem tuis famulis,
136 Rectam juris constitutionem, & justitiam [quæ] salutaria [sunt] tuo populo.
137 Audi me splendidè-celebrate, omnibus propitie, Princeps Christe.
138 Supplico venerans magnum tuum Numen: propitius esto lubens.

139 Θυμὸν ἐμεῖο δέμας τε κάθαρον ἁμαρτάδος αἰσχρῆς.

140 Οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν ἄγαν, οὐ πλεόνεσσιν ἀνάσσειν

141 Εὔχομαι· ἀλλὰ νοεῖν, τίειν τε σέ γ' ἔξοχα πάντων,

142 Ὀρθὴν πίστιν ἔχειν, Σέο καὶ μεμνῆσθαι ἐφετμέων,

143 Πίδακος ἐξ ἱερῆς σοφίης γλυκὺ Νέκταρ ἀφύσσειν.

144 Ἀχλὺν ἀποσκεδάσας θανατηφόρον, ἠδ' ἐρεβεννὴν,

145 Ἁγνοῦ Σοῦ φάεος, μεγαλώνυμε, Φωσφόρε Χριστὲ,

146 Ψυχῇ ἐμῇ δνοφερῇ δεῖξον ζωαρκέας αὐγάς.

147 Σοῦ γὰρ ἄτερ σέλαος πάντα σκοτόεντα βροτοῖσι.

148 Σοῦ δόντος, πᾶν ἐσθλὸν ἐπίσταται ἄνδρα ἀέξειν.

149 Πάντων γὰρ κρατέεις μοῦνος, πάντεσσιν ἀνάσσεις,

150 Καὶ διὰ Σοῦ θνητοῖς σωτήρια δῶρα τέτυκται.

151 Νόσφι τεοῦς ἀρετῆς πτωχοὶ κακοδαίμονες ἐσμέν.

152 Μονογενὴς Θεοῦ υἱὲ, Σεβάσμιε, Λυσιμέριμνε,

153 Πνεῦσ

139 Animam meam, corpúsque purga [à] peccato turpi.
140 Non cupio ditescere nimiùm, non pluribus imperare
141 Opto; sed meditari & colere Te supra omnia,
142 Rectam fidem tenere, Tuíque meminisse mandatorum,
143 Et fonte ex sacro sapientiæ dulce Nectar haurire.
144 Caliginem dissipans mortiferam, & fuscam,
145 Puri tui luminis, gloriosissime, [magni nominis] lucem-ferens Christe,
146 Animæ meæ tenebricosæ ostende ad vitam-sustentandam-sufficientes radios.
147 Tuî siquidem sine fulgore omnia [sunt] tenebricosa mortalibus.
148 Te dante, quodvis bonum potest viros augere.
149 Omnibus enim dominaris solus, omnibus imperas.
150 Et per Te mortalibus salutaria dona parata sunt.
151 Sine tuâ virtute pauperes malè-vestiti sumus.
152 Unigenite Dei fili, Colende, Solutor-curarum,

153 Inspira

153 Πνεῦσον ἐμοὶ, Σὺ πνεῦμα, Τεῆς ἀπιδεύ-
μα ἀλκῆς.

154 Πρηῦς ἐμοίγ' ἀπιτάρροθος, εὐμαρέων
ἐπαρωγὸς,

155 Πρόχεε ζωογόνους ὁσίης Χάριτος ῥαθά-
μιγγας.

156 Δός σε νοεῖν τε, φιλεῖν τε ὁμοῦ, καὶ ὄλβιος
εἶμι.

ΤΕΛΟΣ.

153 Inspira mihi Tuum Spiritum, (Tuo enim indigeo auxilio, [robore])

154 Mansuetus mihi quidem auxiliator, benevolúsque adjutor,

155 Affunde vivificas sanctæ gratiæ guttas.

156 Da mihi Te amare, adoraréque simul, & felix sum.

FINIS.

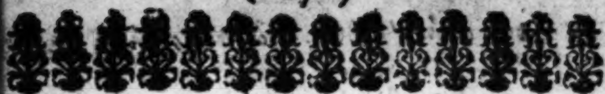
Carmen Græcum

Elegiaco Verſu conſcriptum; in quo inſtituitur Dialogus inter *Chriſtum* Patientem, & *Viatorem* demirabundum, & ad tam triſte ſpectaculum ſubſiſtentem.

1 Αἴ, αἴ, Τίς Σέ, φερέσβιε, δύσμορος ἔκ-
τανεν ; αἴ, αἴ !
2 Σαοσίβροτον Σὲ μανεὶς τὶς θανάτωσε
βροτῶν ;
3 Οὐ Καΐφας τόσον, οὐ δολερὸν Προδόται
φίλημα,
4 Οὐδ' ἀδίκου μιαρὸν τοῦ Πιλάτοιο
χέρες·
5 Μήδεα Πατρὸς ὅσον, τοὐμόν τέ τοι ἤπιον
ἦθος,
6 Ἀμπλακίας ἐλέῳ τὰς σεῦ ἀμυνά-
μενον.
7 Πῶς δὲ Κριτὴς ἐκρίθης ; πῶς πανδαμά-
τωρ ἐδαμάσθης ;
8 Πῶς ἀπαθὴς ἔπαθες ; πῶς θάνες ἀ-
θάνατος ;
9 Καὶ κτιστής, καὶ κτιστὸς ἐών· ἀπαθής τε
παθητός·
10 Καὶ Θεὸς ὢν θνητός, καὶ βροτὸς
ἀθάνατος.
11 Οὕτως δὴ θάνατον θανάτῳ θανάτωσα·
Θέαμα
12 Τερπνὸν Ἐπουρανίοις, τερπνὸν ἐπι-
χθονίοις.

13 Φεῦ

1 HEu, heu! Quis te, [qui] vitam-affers, infelix crucidavit? heu, heu!
2 Servatorem mortalium quis mortalium insaniâ ductus Te occîdit?
3 Non Caiphas adeò, non dolosum Proditoris osculum,
4 Non injustæ scelesti Pilati manus;
5 Quantùm consilia Patris, meáque Tibi benigna mens,
6 Ut qui peccata tua misericordiâ meâ depulerim.
7 Quomodo verò Judex [cùm sis] judicatus es?
8 Quomodo passioni cuncti-domans domitus es? non obnoxius, passus es? quomodo immortalis [cùm sis] mortuus es?
9 Et Creator, & creatus existens, passioni non obnoxius, & obnoxius.
10 Et Deus existens mortalis, & mortalis existens immortalis sum;
11 Sic utique mortem morti morte dedi; Spectaculum
12 Jucundum Cœlicolis, jucundum Terricolis.

13 Φεῦ σοφίης βάθος ! ὢ θείας μέγα θαῦμα
Προνοίας !

14 Φρικτὸν Ἐπουρανίοις, φρικτὸν Ἐπι-
χθονίοις.

15 Ἔῤῥ' Ἀΐδου κνέφας· ἔῤῥε Σατᾶν ὀλεσίμβροτε·
αὐτὸς,

16 Αὐτὸς (Ἰῦ) ζωῆς πρόξενος εἶ,
Θάνατος.

Μηδεὶς

13 O Sapientiæ [divinæ] profunditatem!
O divinæ magnum miraculum providentiæ!

14 Horrendum Cœlicolis, horrendum Terricolis.

15 Abi in perniciem [tuam] Orci Caligo;
Abi in exitium [tuum] Satan perditor-mortalium; ipsa,

16 Ipsa (iô) vitæ conciliatrix es, O Mors.

CHRYSOSTOMI

Græcorum Patrum

Ῥητορικωτάτου,

Adversùs TIMOREM MORTIS

ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟ'Ν.

ΜΗδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἠλευθέρωσε γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος· ἔσβεσεν αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενος· ἐσύλησε τὸν ᾅδην, ὁ κατελθὼν εἰς τὸν ᾅδην· Ἐπίκρανεν αὐτὸν, γευσάμενος τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο προλαβὼν Ἡσαΐας ἐβόησεν· ὁ ᾅδης (φησὶν) ἐπικράνθη συναντήσας Σοὶ κάτω. Ἐπικράνθη, καὶ γὰρ κατηργήθη· Ἐπικράνθη, καὶ γὰρ ἐνεπαίχθη· Ἐπικράνθη, καὶ γὰρ καθῃρέθη· Ἐπικράνθη, καὶ γὰρ ἐδεσμεύθη. Ἔλαβε σῶμα, καὶ Θεῷ περιέτυχεν· ἔλαβε γῆν, καὶ συνήντησεν οὐρανῷ· ἔλαβεν ὅπερ ἔβλεπε, καὶ πέπτωκεν ὅθεν οὐκ ἔβλεπε. Ποῦ σοῦ, Θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σοῦ, ᾅδη, τὸ νῖκος; ἀνέστη Χριστὸς, καὶ πεπτώκασι δαίμονες· ἀνέστη Χριστὸς, καὶ χαίρουσιν ἄγγελοι· ἀνέστη Χριστὸς, καὶ ζωὴ πολιτεύεται· ἀνέστη Χριστὸς, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐπὶ μνήματος· Χριστὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

NEmo mortem extimescat. Liberavit enim nos Salvatoris Mors. Extinxit eam ab eâ detentus. Qui in Infernum descenderat; Infernum spoliavit; cùm [Infernus] Salvatoris carnem degustâsset [caro degustata] ipsum amaritudine replevit. Et hoc Esaias præconcipiens, *Infernus cùm Tibi infrà occurrisset, amaritudine repletus est.* Amaritudine repletus est, etenim profligatus est: Amaritudine repletus est, etenim illusus est; amaritudine repletus est, etenim sublatus est; amaritudine repletus est, etenim in vincula conjectus est. Accepit corpus, & in Deum incidit; accepit Terram, & Cœlo occurrit; accepit quod non vidit, & non vidit unde cecidisset. Ubi, Mors, est stimulus tuus? Ubi, Inferne, est victoria tua? Surrexit Christus, & lapsi sunt Dæmones; surrexit Christus, & lætantur Angeli; surrexit Christus, & Vita existit [manet]; surrexit Christus, & nemo mortuus manet in monumento. Christus enim excitatus à mortuis, primitiæ mortuorum factus est: Ipsi Gloria, & Potentia, in secula seculorum. Amen.

Τὰ πέντε

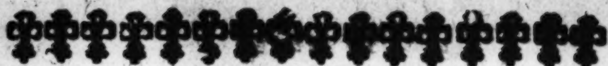
ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ

Τῆς

Χριστιανικῆς Θρησκείας.

Ecclesiastis 12. 13.

Τέλος λόγου, τὸ πᾶν ἄκουε· τὸν Θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

ΠΑ'τερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

1. Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

2. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·

3. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

5. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

6. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ·

Ὅτι,
Σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις,
καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ τῶν ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ.

1. Πιστεύω εἰς Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς·

2. Καὶ εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, Κύριον ἡμῶν·

3. Συλληφθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου·

4. Παθόντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, σταυρωθέντα, θανόντα, καὶ ταφέντα·

5. Κατελθόντα εἰς ᾅδου· τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν·

6. Ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς, καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν Θεοῦ Πατρὸς παντοκράτορος·

7. Ὅθεν μέλλει ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

8. Πιστεύω εἰς πνεῦμα ἅγιον.

9. Πιστεύω τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν καθολικὴν, ἁγίων κοινωνίαν·

10. Ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

11. Σαρκὸς ἀνάστασιν·

12. Ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

ΔΕΚΑ-

ΔΕΚΑ'ΛΟΓΟΣ.

Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

1. Οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι ἐνώπιόν μου.

2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς.

Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

Ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ἰσχυρὸς, ζηλωτὴς, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν, τοῖς μισοῦσί με·

Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάττουσι τὰ προστάγματά μου.

3. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

Οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ.

4. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, ἁγιάζειν αὐτήν.

Ἓξ ἡμέρας ἐργάσῃ, καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου.

Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστίν.

ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ, καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου· ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου· ὁ βοῦς καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί·

Ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ.

Διὰ τοῦτο εὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

6. Οὐ φονεύσεις.

7. Οὐ μοιχεύσεις.

8. Οὐ κλέψεις.

9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ· οὔτε βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὐδὲ παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τοῦ πλησίον σου ἐστί.

Τὸ ΒΑ΄ΠΤΙΣΜΑ.

Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται. ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.

Τὸ ΚΥΡΙΑΚΟ΄Ν ΔΕΙ῀ΠΝΟΝ.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν νυκτὶ, ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ εὐλογήσας [εὐχαριστήσας] ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε·

Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον [διδόμενον·] τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνάμνησιν.

Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον λαβὼν μετὰ τὸ δειπνῆσαι, καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων.

Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμα μου, τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [περὶ πολλῶν] ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

Τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

ΤΕ΄ΛΟΣ.

Errata sic corrigantur.

Pag.	Verſ.	Leg.
2	9	φρείστην
	10	ἀυδήν.
10	60	λυγρὰ
20	134	ἀμεμφῶ
26	4	ἄδικοι